

Kapitola 9

Příhody žízivého rusofila

“Tak tady já nebudu. Na tohle nemám nervy!” oznámil nám rozhodně bubeník Pavel a nasedl do linkového taxíku, který ho vzápětí odvážel zpět do přístavu na naši mateřskou loď. Zanechal mne a kolegu trumpetistu Vencu uprostřed Něvského Prospektu ve městě, které bylo poeticky nazýváno Benátkami severu a které tenkrát ještě posledních pár měsíců neslo jméno jednoho z největších zločinců naší historie, který si nezadal ani s legendárním Pilátem Ponským. Já osobně jsem se do Leningradu těšil. Chtěl jsem spatřit největší světovou galerii Ermitáž, Zimní Palác (přestože byl červenec), bílé noci a zejména slavnou loď, ze které kdysi střílel opilý Vladimír Uljanov se svými soudruhy při pozdním návratu z carské diskotéky.

Obrazy na extrémně široké ulici však byly značně neutěšené. Sovětský Svaz se již rozpadal, dobrodinec Gorbačov byl přes své odvážné reformy označován za komunistu (jímž skutečně byl) a čelil silné opozici, která pod vedením opilce Jelcina usilovala, alespoň navenek, o další změny nejspravedlivějšího řádu na světě.

Prospektem prošla početná skupina vyholených zastánců hnutí Hare Krišna za zvuků bubínků, pokřiku a choreografických projevů. Zatímco ještě před pár lety by se tito diverzanti stali snadnými pohyblivými cíli vynálezu akademika Kalašnikova a přeživší jednotlivci by byli umístěni do některého z pověstných sanatorií souostroví Gulag, nyní mohli svobodně vyjádřit své (ikdyž podle mne značně antipivní) názory.

Pouliční prodavači suvenýrů nabízejí vylepšenou verzi populární rozkládací panenky Matrjošky, kdy z nitra velké dřevěné dvoudílné figurky Michajla Gorbačova s neodmyslitelnou skvrnou na lysyně lze postupně vyjmout rovněž duté postavičky Brežněva, Chruščeva a Stalina a nakonec i miniaturního neotevřitelného Vladimíra Iljiče. Glasnost tedy není pouhá fráze! Z města dýchá atmosféra spořádané revoluce, ale většina socialistických atributů setrvává v pozici Status Quo.

Obrovité výkladní skříně obchodů jsou studovanými aranžéry vyzdobeny vždy krabicemi jediného druhu sušenek a lahvemi jediného druhu ovocné šťávy, mrtvolný puch ze zatuchlých, přeplněných krámků Mjaso-Ryba se line na vzdálenost mnoha verst (.....). U přepážky monstrózní hlavní pošty se můj polský kamarád rozčiluje, že nemůže volat do Varšavy. Ne. V úterý můžete volat do Francie, do Polska až v pátek. Že již budete v pátek dávno na moři? Hm, smůla. Zato příští úterý je možno telefonovat dokonce do USA. A nekřičte na mne, soudruhu! Já jsem z té Aurory nevystřelila!

Za zralý pomeranč vás telefonistka přednostně obslouží a vy můžete lacině komunikovat s domovem. Je však třeba předem nahlásit, jak dloho hodláte vést konverzaci. Po oné milostivě vyhrazené době se totiž spojení automaticky přerušuje, stejně jako zbytek předem nahlášeného množství benzínu, který se již náhodou nevejde do nádrže vozu, živelně teče po prostorách sovětské čerpací stanice. Známe zemi blízko pólu.....

V létě 1990 byly ještě v SSSR uzákoněná prohibice, což však samozřejmě sovětského občana neodnaučilo chlastat. Černý obchod s alkoholem kvetl více než v alcaponovské Americe a domácí improvizovaná výroba nezbytné samohonky vážně ohrožovala zdraví i životy jejich zapřísáhlých konzumentů.

Kolega Venca, který strávil jako cirkusový hudebník v Sovětském Svazu 9 měsíců života, mi názorně demonstroval, že se nalézáme v té pravé zemi ničím neomezených možností. Namátkou houkl do sklepního okénka jakési podnikové vývařovny na pracující sovětské ženštiny:

“Nam náda dvě butýlky vódky!” a zhruba za pět minut neznámý mladík (který se v čase objednávky

v místnosti prokazatelně nevyskytoval) s úslužným úsměvem přinášel žádaný produkt..

Výjevy z města byly natolik pitoreskní, že jsem na chvíli zapomněl na své skutečné poslání. Připomněla mi jej má kvalitně uzralá žízeň. Ovšem. Je třeba otestovat pravé sovětské pivo!!

Toto se však ukázalo být úkolem velmi nelehkým. V prodejnách "univěrmag" se tyto výrobky nevyskytovaly a suchým dojmem působily i okolní, často překvapivě útulné, restaurace. První vlaštovka se zobáčkem od pивní pěny se objevila v jedné z příčných ulic ve formě nákladního auta značky KAMAZ, na jehož ložné ploše se nalézalo velké množství palet s púllitrovými lahváči. Obyvatelé Leningradu využili svého čerstvě nabytého shromažďovacího práva a začali se slézat u otevřené korby vozu.

Byl jsem chvíli nejistý a podezíravě jsem se rozhlížel kolem. Znal jsem historiky, kdy sročení milovníci piva byli komandem uniformovaných milicionářů zadrženi, pod samopaly zahrnutí do nákladáků a poté nedobrovolně vyvezeni na vzdálené rozlehlé pole ke sběru řepy. Kolchozy tenkrát plnily plány na sto dvacet procent. Vzduch se však zdál být čistý, proto jsem překonal strach a po krátkém pobytu ve frontě jsem zakoupil dvě láhve lotyšského ležáku Pivo Riga. Kupodivu měl i chvalitebnou teplotu, tak jsem si hned jeden otevřel. Byl jsem mile překvapen jeho jakostí, avšak k mému plnému uspokojení to samozřejmě nestačilo. Lotyšsko je přece pobaltským státem, který nemá s Ruskem, krom dlouhé turbulentní historie, takřka nic společného. Navíc ochutnávka lahvového moku je pouze polovičatou zkušeností v honbě za studiem skutečného stavu pивní scény dotyčné země. Proto jsme s Vencou, jehož ruština byla navzdory mému desetiletému studiu a maturitní zkoušce s tohoto jazyka, přece jen praktičtější, pokračovali v hledání místní pivnice.

Poslouchaje instrukce náhodných chodců, kteří nás živelně posílali na různé strany, jsme konečně stanuli před stavením se slibným nápisem "Pivní bar Visla". Před onou hospodou se řadila početná fronta (rusky óčerjed) nadržených pijáků, z nichž mnozí trpěli intenzivním abstinčním třesem po předešlé prochlastané noci.

Asi za pět minut se s morbidním skřípotem otevřela těžká dubová vrata, vypadl z nich hlouček podnapilých trosek a urostlý "děžurnyj" přizval do interiéru stejný počet čerstvých pивních sil. S ohledem na délku žízlivé řady jsem odhadoval náš pobyt před branami pekla, minimálně na půl hodiny, proto jsem při dalším otevření vstupních dveří vyzývavě zamával na vrátného pětidolarovou bankovkou. Nápaditý trik zabral. Novodobý Ilja Muromec železnou paží zabránil ve vstupu několika žízlivým zoufalcům a zval přednostně mne a Vencu k návštěvě sklepní nálevny. Příslušná bankovka nejtvrdí měny přitom nesloužila jako nemorální úplatek, nýbrž pouze jako identifikační legitimace návštěvníka z Jiného Světa.

Při vstupu jsme ochotně zaplatili každý tři ruble vstupného, v němž byla zahrnuta konzumace jednoho piva a jednoho kusu chuťovky. Počátkem 90. let ještě stále platil kuriózní bankovní kurs, při němž západní turista obdržel za každý americký dolar asi 95 kopějek. Za stejný obnos však bylo možno na černém trhu dostat 15 —20 jednotek sovětské měny, což znamenalo, že při ceně piva 50 kopějek bylo pro nás, západní veksláky, prakticky zadarmo.

Rozlehlá podzemní špeluňka na mne učinil silný dojem již na první pohled. Trochu mi připomínala zaplivaný ostravský pajzl "Na Společenstvu", ovšem po zkázonosné invazi vetřelců z antihmotové planety. V hustém mlhavém vzduchu, ve kterém kraloval dým z nefiltrovaných cigaret Kazbek a z jiných podomácku připravených machorek, bylo spíše tušit a slyšet než vidět pilně popíjející hosty. S obdivem musím říci, že už asi po půl minutě našeho pobytu přistály u našeho ušmudlaného stolu dva průhledné květináče s nefalšovaným ukrajinským pivem Žiguliskoje. Přiznám se, že od své návštěvy bulharského Durankulaku, kdy jsem měl možnost okoštovat místní věhlasný ležák "Astika", jsem nic hnusnějšího nepil. Avšak v životě pивního encyklopedisty — aspiranta jsou i momenty, kdy je potřeba, v zájmu dobré věci se prostě přemoci (přes příslovečně zaťaté zuby však

není možno ochutnat žádný vzorek).

Zatímco samotné pivo se po počátečním šoku a při enormní porci dobré vůle dalo z technického hlediska i pít, sníst naservírovaný, předplacený pikantní kousek šíleně slané rybí kůže se rovnalo zjevnému zdravotnímu riziku.

S hypotetickou kostí v krku jsem se už viděl jako pohádkový kohoutek, který leží tam v komoře, nožky má nahoře a bojí se, bojí, že umře, zatímco jeho věrná kamarádka slepička mu s vědrem v zobáčku běží pro další dávku Žiguliskogo.

Lokálem se ozvalo několik hlučných ran a o dva stoly dále zůstal jeden z hostů ležet v kaluži vlastní krve. Vzduchem prudce prolétlo pár květináčů, než svalnatý vyhazovač Ilja opět sjednal svérázný pořádek.

Během druhého piva si k nám přisedli tři místní hoši, kteří nám prakticky předvedli pověstnou ruskou pohostinnost. Vmžiku se náš stůl prohýbal pod plnými číši pivních imitací a nechyběly ani "stakany" vodky.

I přes náš společný slovanský původ jsme pro místní občany představovali zhýčkané, bohaté západáky. Za další půl hodiny se dokonce objevila místní prostitutka – asi třicetiletá blondýna očividně pod vlivem toxických substancí, která mne ve svém stavu naprosté zmatenosti považovala za zpřáteleného Američana a střídavě na mne mluvila rusky a finsky. Chvilí jsme, za všeobecného veselí, asi čtyřjazyčně smlouvali cenu, poté se však ukázalo, že jsem dotyčné sexuální pracovníci očividně sympatický, neboť se nechala slyšet, že se mnou půjde i zadarmo. I přes lákavou vidinu bezplatných erotických zážitků po téměř čtyřměsíční celibátské abstinenci, jsem racionálně zhodnotil potencionální nebezpečí a kvapně opustil pivní bar Visla.

Po osmi vypitých půllitrech ukrajinské břečky mi vytrávil a tak jsem si u pouličního stánku koupil jakési ostře kořeněné masové koule a zapil je velkou sklenicí klasického chlebového kvasu, který však i přes své skoro stopové prvky obsaženého alkoholu chutnal po zpotřebovaném utrejchu jako osvěžující nápoj. Při návratu do přístavu jsem s nově objevenou žízni neprozřetelně zapadl do vyhlášené diskotéky. Pivo sice na skladu nebylo, zato sovětské šampaňské a vodka (které v kombinaci tvoří oblíbený ruský long drink "lední medvěd") živelně tryskaly ze všech stěn vykřičené tančírny. Snad poprvé v životě jsem se cítil jako majetný západní turista, který je konstantně obletován číšníky a ženami všech použitelných věkových kategorií a který si přítomným hudebním souborem, za drobnou úplatu, nechává hrát skladby na přání. Teď vidíte, továřišči, kam až vás zavedl váš pomýlený světový názor. Já, svobodný Evropan, vám dnes mohu říci, že ani za 22 let vašeho násilného pobytu v naší zemi jste se nenaučili základům civilizace a dnes sklízíte otrávená jablka své zpupné neomalené setby.

Převážnou většinu baru tvořili cizinci, milicionářská štára občas ze šantánu vyvedla "chuligány", což byli legitimní občané SSSR a tolerovala pouze ruské kurvy, jejich pasáky, překupníky a informátory KGB.

Můj otec kdysi vzpomínal na návštěvu jisté moskevské pivnice, kde už se po příchodu divil, proč má skoro každý z hostů před sebou na stole až pět plných piv. Nechápaje podivný obyčej, objednal si půllitr zvětralého utrejchu a protože byl po svých sovětských zážitcích náležitě vyprahlý, zanedlouho požádal číšníka o další přiděl. Ten mu však značně nevybíravým způsobem vysvětlil, že otec jako pouhý host má nárok pouze na jednu objednávku za večer, zatímco on – velký vrchní nemá ve své pracovní smlouvě věnovat zvýšenou přízeň jakémukoliv, třeba i cizojazyčnému klientu. V další hospodě už poučený otec disciplinovaně upíjel střídavě ze čtyř piv současně.

V leningradské diskotéce roku 1990 však, díky přestrojce, byla situace naprosto odlišná. Obsluhující personál se předháněl v péči o platící hosty, takže nebylo divu, že má opilost na sebe nedala dlouho čekat. Furiantsky jsem si poručil zahrát "Kaťušu" a pak jsme se s jakýmsi filipínským lodním strojníkem

pokoušeli tančit kozáčka. Nekontrolovaným vývojem situace jsem se pak ocitl v taxíku mezi několika povrchně známými černochoy po boku devatenáctileté prostitutky, krátce střížené blondýny Maríny. Pak jsem zaplatil taxikáři desetidolarovou bankovkou a nechal jsem se zavléci do naprosto cizího jednopokojového bytu. V kuchyni byl neuvěřitelný nepořádek, nevelká ložnice, která sloužila jako pracovna dotyčné děvušky, působila naštěstí poněkud spořádanějším dojmem.

Po napadení stádem ledních medvědů jsem měl v krku jak v cementárně, proto jsem plynou ruštinou požádal o pivo. Bohužel se můj zamilovaný nápoj ve svérázné domácnosti nevyskytoval a jako náhražka mi byl nabídnut Gin a Whisky. Abych ani na chvíli nezůstal na pochybách za jakým účelem jsem byl pozván na onu pozdně noční návštěvu, Marina si již při první skleničce řekla o 40 dolarů. Ale ouha! Bohémský večer v nočním klubu povážlivě navrtal můj rozpočet, takže jsem z peněženky vytáhl mých zbylých 27 dolarů, čímž jsem se totálně odevzdal do moci neznámé šlapky, neboť již jsem nedisponoval fondy potřebnými k uskutečnění zpáteční cesty. Ruská štětka byla mou finanční situací viditelně rozčarována, avšak bylo již značně pozdě na návrat do vzdálené restaurace za účelem lovu solventnějšího kunšafta, proto se rozhodla udělit mi slevu.

Už během zkrácené milostné přede hry jsem cítil, že nejsem na tom správném místě a že by mi bylo mnohem lépe na patrové posteli v mé lodní kabině. Kvantum alkoholu v mém organismu mi zabraňovalo vnímat blízkou přítomnost mladého ženského těla, takže jsem při prvních dvou pokusech o uskutečnění předplaceného sexuálního aktu naprosto selhal. Pivo pro mne bylo vždy přírodním afrodisiakem, ale v kombinaci s nezdravou kořalkou působilo velmi tlumivě. Tak to by bylo, řekl jsem si v duchu, je nejvyšší čas vrátit se domů. Mou zásluhou, díky mojí neschopnosti a nezodpovědnosti utrpěla pověst mé nově osvobozené vlasti v očích dcery jejich bývalých okupantů. Blekotaje ruské omluvy jsem se pokoušel otevřít dveře pokoje. Bylo beznadějně zamčeno. Žádal jsem Marinu o klíče, ta však byla nekompromisní. Koupil sis mne, tak pracuj! To by byl v naší branži brzy pěkný bordel, kdyby si klienti utíkali hned po zaplacení bez vybrání objednaných úkonů! To jsi ty peníze mohl zrovna věnovat zlodějské charitě. Tady se nepáchají dobré skutky, tady se za úplatu souloží!

Přesvědčen pádností jejich argumentů jsem zázračně chytil druhý dech a příští asi dvě hodiny jsem spořádaně dělal to, co se ode mne očekávalo. Má aktivita často překračovala seznam položek v imaginárním ceníku a já, zabrán do živočišného duelu dvou pohlaví, jsem si ani neuvědomil, že nepoužívám tolik inzerovanou latexovou ochranu.

Brzy ráno jsem opustil inkriminovaný byt a ocitl se na nevlídném sídlišti připomínajícím známé "dvouletky" v Ostravě – Zábřehu. Naštěstí mi ukojená Marina poradila autobusovou linku, která mne měla bezpečně dovézt zpět do přístavu. Během asi hodinové cesty městským autobusem jsem podřimoval a vzbudil mne jen revizor, který žádal předložení pětikopějkové jízdenky. Naštěstí jsem ještě disponoval třemi zmuchlanými papírovými rubly, které pokryly dvourublovou pokutu i spropitné pro ranního kontrolora.

Na lodi jsem si neprodleně otevřel láhev nevychlazeného holandského ležáku Hertog Jan a retrospektivně rozebíral svou dlouhou dionýsovskou noc. Již druhý den se ozval můj macešsky zneužitý organismus, který mi brutální zacházení oplatil několikadenní horečkou, žaludeční nevolností a těžkou depresí.

Známý český spisovatel, novinář a podivuhodný vizionář Karel Havlíček Borovský se již v dávných dobách své literární praxe nelichotivě až posměšně zmiňoval ve svých pracích o nedotknutelné zemi našeho Velkého Bratra, což se v době Národního Obrození a vášnivě vzývaného panslavismu rovnalo téměř umělecké sebevraždě. Ke svému štěstí byl dotyčný literát za svou protimonarchistickou činnost poslán rakousko-uherskými úřady do vyhnanství do malebného Brixenu a ne do severních gubernií státu, který v době svého největšího rozpětí zabíral celou šestinu zeměkoule a byl jistým americkým prezidentem označen za říši zla.

Ruská lidová hra "Na tygra":

Účastnit se může libovolný počet hráčů, kteří se pohodlně vejdou k jednomu velkému stolu. V zemi původu této hry je základní rekvizitou vodka, v českých zemích možno nahradit vlasteneckým pivem. Každý hráč sedící u stolu má před sebou plný půllitr piva. V čele stolu stojí strážný, který, když jsou všichni připraveni, hlásí: "Tygr idot!"

Všichni hráči vyprázdňují své sklenice a schovávají se před lidožravou šelmou pod stůl. Až tam zmizí i poslední loudal informuje strážný soutěžící, že nebezpečí pominulo - "Tygr ušol!"

Účastníci hry vylézají ze svých úkrytů, je jim opět dolito pivo až po rysku a hra pokračuje: "Tygr idot!" Postupně jednotliví soutěžící zůstávají ležet pod stolem a nejdolnější jedinec, který se vyhrabe z podlahy jako jediný a poslední vítěz a za odměnu se stává strážcem pro příští večer.

(jedna etiketa) (vtip "podezření 1")